DOSTUMA NƏ ARZULAYIRAM

Qələm dostum İnqilab İsaqın 70 illiyinə

20 may 2023-cü il. Göygöl rayonu H.Əliyev adına Mərkəzin geniş, işıqlı salonunda təntənəli tədbir keçirilir. Üç saata yaxın davam edən yığıncaqda rayon rəhbərliyi, Bakıdan gəlmiş tanınmış elm-mədəniyyət adamları, Gürcüstan konsulluğunun nümayəndəsi və yaxın dost-tanışlar toplaşıblar. Toplantının səbəbi tanınmış şair İnqilab İsaqın 70 illik yubiley tədbiridi.

Çıxış edən yoldaşlar İnqilabın şərəflə yaşadığı 70 illik ömür yolundan və yaradıcılığının müxtəlif məziyyətləri barədə söhbət açırlar. Arada mənə də söz verilir. Vaxt məhdudluğunu nəzərə alaraq bir neçə kəlmədə mən danışıram.

Ömrünün müdriklik dövrünü yaşayan dostumun 70 illik yubiley tədbirində çıxış edən yoldaşlar İnqilab İsaqın şair kimi görünən tərəfindən söhbət açdılar. Mənsə dostumun görünməyən tərəfindən danışmaq istəyirəm.

***

İnqilab İsaq Gəncə ədəbi mühitinin ölkədə və xaricdə ən çox tanınan ədəbi simalarından biridir. Bunu onun rus, Ukrayna, özbək, gürcü, ingilis, fars və türk dillərində çap olunmuş ədəbi nümunələri və yaradıcılığı haqqında tanınmış qələm adamlarının, xüsusən filologiya sahəsində elmi rütbəsi olan yoldaşların yazdıqları sanballı ədəbi-tənqidi məqalələri də təsdiq etməkdədir. İnqilab İsaq Gəncə ədəbi mühitində yaradıcılığı ən çox dəyər verilən qələm sahibidir.

Yeri gəlmişkən bir məsələni vurğulamaq yerinə düşər ki, 2022-ci ilin oktyabr ayının 19-23 tarixində Türkiyənin Sakarya şəhərinin bələdiyyəsinin dəstəyi ilə keçirilən 13-cü Uluslararası Sapançaşeir axşamında xarici ölkələrdən gələn nümayəndələr sırasında Azərbaycanı şair kimi təkcə İnqilab İsaq təmsil edirdi. Bizcə bu İnqilab yaradıcılığına verilən yüksək dəyərdi.

Maraqlıdır ki, İnqilabın şair kimi nüfuzu artdıqca qısqanclığın sayı da çoxalır. Buda təbiidir. Qısqanclıq hissi ilə İnqilab yaradıcılığına yanaşanlara bir sual vermək istəyirəm: "Necə ola bilir ki, bu qədər tanınmış və nüfuzlu qələm sahibləri İnqilab yaradıcılığını dəyərləndirir, amma siz dəyərləndirmirsiniz? Bu nə ilə bağlıdır?"

Bizcə cavab məlumdur, xırdalamağa ehtiyac yoxdur. Mənəviyyatdan yazanın mənəviyyatı təmiz olmalıdır. Yazdığı ilə xarakteri, əməli ilə sözü üst-üstə düşməyən qələm sahibi haqqında danışmağa dəyməz. Nə isə...Məqsəddən çox da uzaq düşməyək.

İnqilab İsaqın yaradıcılığı haqqında üç geniş və əhatəli məqaləm işıq üzü görüb. Bu kiçik yazıda isə İnqilab yaradıcılığının və şəxsiyyətinin görünən tərəfindən yox, ancaq görünməyən tərəfindən, - pərdə arxasının bəzi məqamlarını işıqlandırmaq fikrindəyəm.

***

İnqilab İsaqla ilk tanışlığımın 53 illik bir tarixi var. Tanışlığımıza səbəb isə hər ikimizin ali məktəb tələbəsi olmağımız olubdur. Qrupumuz ayrı olsa da mühazirə zamanı birgə olurduq. Mühazirəni tamamlayan müəllim "Mövzu ilə bağlı kimin sualı var?" müraciətinə İnqilabın əlini qaldırıb icazə alaraq verdiyi suallar çox vaxtı tələbə yoldaşların marağına səbəb olar və tənəffüs zamanı yoldaşlar arasında qızğın mübahisə yaradardı. Hər kəs öz fikrini müəyyən arqumentlərə əsaslanaraq sübut etməyə cəhd göstərərdi. İnqilab isə geri çəkilməz və fikrində israrlı olardı. Tələbəliyin ilk aylarından hər bir əsərə fərqli yanaşma mövqeyinə görə İnqilab filologiya fakültəsində nəzər-diqqəti cəlb etdiyinə görə yoldaşlar onunla görüşəndə "Necəsiniz, gələcəyin böyük şairi?" deyərək əhvalpürsan olanda, İnqilab isə cavabında

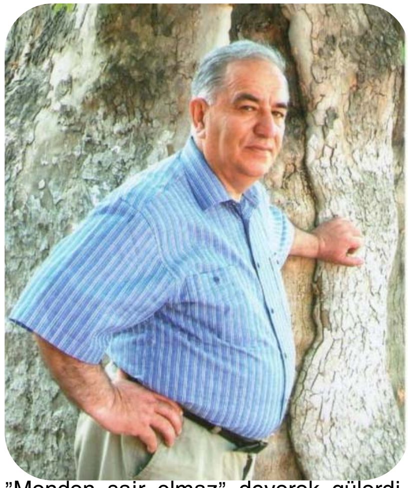

"Məndən şair olmaz" deyərək gülərdi. Müsahibinin "Şair olmasan da, ədəbiyyatşünas və yaxud ədəbi tənqidçi olmağına şübhə yoxdu" fikri qarşısında "Gələcəyi bilmək olmaz. Ola bilər ki, ədəbiyyatdan uzaq düşdüm. İndidən proqnoz söyləmək çox çətindi. Onu zaman göstərər". - deyən İnqilabın sifətini bürüyən təbəssüm çətinliklə də olsa diqqətdən yayınmırdı.

Böyük ədəbi simalar olan V.Şekspin, C.Londonun, F.Şillerin,Y.V.Hötenin, Puşkinin, L.Tolstoyun, İ.Turgenyevin, M.Qorkinin, M.Şoloxovun, Mirzə Cəlilin, H.Cavidin və başqalarının yaradıcılıqları haqqında İnqilabın söylədiyi fərqli fikirlərə görə tələbə yoldaslardan dodaq büzüb "Yox. İnqilab böyük alimdir. Onun fikirləri ilə hökmən razılaşmaq lazımdır" deyərək kinayəli şəkildə dodaqbüzənlər də az deyildi.

Bax, beləcə şən və qayğısız keçən tələbəlik illəri nə vaxt başa çatdısa heç xəbərimiz də olmadı. Bir də onda "ayıldıq" ki, hərəmiz bir bölgədəyik. İlk vaxtlar bir-birimizlə ara-sıra maraqlansaq da, ömürdən illər keçdikcə özü ilə bərabər, bizə bir soyuqluq və unutqanlıqda gətirdi.

Aradan nə az-nə çox 23 il keçəndən sonra tale elə gətirdi ki, İnqilabla eyni bölgədə yaşayası oldum. Söhbət zamanı öyrəndim ki, görüşmədiyim illər ərzində dostum qəzetdə işləyib, ailə qurub, dörd övlad atasıdır, övladlarına ali təhsil verib, ev tikib və şair-publisist kimi neçə kitabın müəllifidir. Əsas məsələ ondadır ki, bütün bu sadaladıqlarımın hamısını kənardan heç bir dəstək olmadan İnqilab təkbaşına öz zəhməti, alın təri, yuxusuz gecələrin hesabına əldə edibdir. Çətinlikləri nə qədər çox olsa da, zəhmət küresində bişən İnqilab möhkəm iradəsi, gərgin zəhməti və inadkarlığı ilə öz ayaqları üstündə durmağı bacarıbdı. Yaxşı ailə başçısı olan İnqilab övladlarına yaxşı təhsil verib və indi də qalan ömrünü nəvələrinə xərcləyir. Qələm adamı kimi bu gün Gəncə ədəbi mühitinin respublikada və xaricdə ən çox tanınan söz sahibidir. İnqilab başqasının arxasınca danışan deyil, sözü varsa üzə deməyi bacaran adamdır. Dost, yoldaş, uğuruna sevinəndir. Bacardığı köməyi etməyə həmişə hazırdı. Əlaqələri çox genişdir. Bəzən söhbət düşəndə deyirlər ki, vəzifəsi, elə diqqət çəkən imkanı yox, təqaüddən başqa gəlir mənbəyi olmayan İnqilabın əlaqələrinin bu qədər geniş və əhatəli olması nə ilə bağlıdır?

Sualın cavabını bəziləri həqiqətən bilmir, digərləri isə özlərini bilməyən kimi göstərirlər. Sualın cavabı çox asan və sadədir. Belə ki, İnqilabın ürəyi qapısı və süfrəsi kimi həmişə qonaq üzünə açıqdır. Gəncəyə yolu düşən az adam olar ki, İnqilabın qapısını açmasın və qonaqpərvər ailəsinin hazırladığı süfrənin ətrafında əyləşib çörək kəsib, çay içməsin.

Milli mentalitetə nəzər salsaq görərik ki, kişiyə yaşadığı cəmiyyətdə hörmət gətirən onun milyonlara sahib olması deyil, qapısının və süfrəsinin qonaq üzünə açıq olması ilə ölçülür. Yaxın keçmişə nəzər salsaq görərik ki, H.Z.Tağıyevlə eyni dövrdə, eyni məkanda neçə-neçə neft milyonçusu yaşayıbdır. Xalqı üçün göstərdiyi səxavət Hacının Azərbaycan tarixində xeyirxah bir insan kimi adının əbədiləşməsinə səbəb olubdur. Hacının müasirləri olan milyonlarla kapital sahiblərinin adları isə çoxları tərəfindən çoxdan unudulubdur. Bu misalı çəkməkdə heç də məqsədimiz o deyil ki, İnqilabı Tağıyevlə müqayisə edək. Xeyir. Məqsəd odur ki, İnqilabın da özünə görə, maddi imkanı çərçivəsində qonaq üçün darıxan qapısı və süfrəsi var. Bax, ona görə də dostumun əlaqələri daha genişdi.

İnqilab şairdir. Tanınmış şairdir. Rayon səviyyəsində keçirilən 70 illik yubiley yığıncağı, başqa bölgələrdə keçirilən görüşlər, nüfuzlu mətbuat səhifələrində ona ayrılmış yubiley səhifələri və haqqında yazılan məqalələr fikrimizin göstəricisi deyilmi?

Dostumun 70 illik yubileyində ona nə arzulardım? Sağlam, ağrı-acısız uzun ömür, tükənməz yaradıcılıq enerjisi və birdə nəvələrinin xeyir işində qol götürüb oynamağı..

Fazil SƏNAN

Ədalət.-8 noyabr, №43.-S.6.